ਐਮ/ਐਸ ਗਲੈਕ ਏਸ਼ੀਆ-ਪੈਸਿਫਿਕ ਲਿਮਟਿਡ

ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਘ

(ਸਾਲਸੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 51 ਆਫ਼ 2022)

19, ਮਈ 2023

[ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ,

ਪਮਿਡੀਗੰਤਮ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਸਿਮਹਾ ਅਤੇ ਜੇ ਬੀ ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਜੇ ਜੇ]

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996-ਉਪ ਧਾਰਾ 11 (6) 12 (5)-ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਟੈਂਡਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ - ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਬੋਲੀ ਟੈਂਡਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। – ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸੋਲ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟੈਂਡਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਾਰਾ 11 (6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈਃ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਦੇ ਇੱਕ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਧਿਰ, ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਦੇ ਇੱਕ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਇਕਲੌਤਾ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ-ਅਜਿਹੀ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ VII ਦੇ ਪੈਰਾ 1 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ' ਤੇ ਅਯੋਗ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (5) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ-ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੂਰਵ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ-ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਠੇਕਿਆਂ ਲਈ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 299 ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਛੋਟ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚੀ 12 (5) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ - ਧਾਰਾ 11 (6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਆਗਿਆ-ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ-ਆਰਟੀਕਲ 299.

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ-ਆਰਟੀਕਲ 299-ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼-ਚਰਚਾ-ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਐਕਟ, 1996.

ਵੋਏਸਤਾਲਪੀਨੇ ਸਚੈਨੀਂ ਜੀ ਐਮ ਬੀ ਐੱਚ ਬਨਾਮ ਡੀ ਐਮ ਆਰ ਸੀ (2017) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 665: [2017] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 798-ਵਿਲੱਖਣ.

ਕੇਂਦਰੀ ਰੇਲਵੇ ਬਿਜਲੀਕਰਨ ਸੰਗਠਨ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਈਸੀਆਈ-ਐੱਸਪੀਆਈਸੀ-ਐੱਸਐੱਮਓ-ਐੱਮਸੀਐੱਮਐੱਲ (ਜੇਵੀ) ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਉੱਦਮ ਕੰਪਨੀ (2020) 14 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 712: [2019] 16 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1234-ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ.

ਪਰਕਿਨਜ਼ ਈਸਟਮੈਨ ਆਰਕੀਟੈਕਟਸ ਡੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਚ. ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਟਿਡ।(2020) 20 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 760; ਛੱਤੂਰਭੂਜ ਵਿੱਠਲਦਾਸ ਜਸਾਨੀ ਬਨਾਮ ਮੋਰੇਸ਼ਵਰ ਪਰਾਸ਼ਰਮ ਅਤੇ ਹੋਰ (1954) ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 817 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਓ. ਆਰ. v. ਰਾਜਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਲਿਮਟਿਡ (2009) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 520: [2009] 13 ਐੱਸਸੀਆਰ 510; ਕੇਪੀ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ। ਅਤੇ ਹੋਰ

(1966) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 919; ਭੀਕਰਾਜ ਜੈਪੁਰੀਆ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1962) 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 880; ਮੁਲਾਮਚੰਦ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (1968) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 214; ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓਰਸ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਕਨਕ ਚੰਦਰ ਦੱਤਾ, [1967] 1 ਐੱਸਸੀਆਰ 679; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਐੱਮ/ਐੱਸ ਤਾਂਤੀਆ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 12670/2020; ਜੇ ਡਬਲਯੂ ਐਸ ਸਟੀਲ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮੀ ਰੇਲਵੇ ਅਤੇ ਏ ਐਨ ਆਰ ਐਸ ਐਲ ਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 9462/2022-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

(2020) 20 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 760 ਪੈਰਾ 6 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2009] 13 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 510 ਪੈਰਾ 7 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2019] 16 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1234 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਪੈਰਾ 7

[1954] ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 817 ਪੈਰਾ 11 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[1966] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 919 ਪੈਰਾ 12 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1962] 2 ਐਸਸੀਆਰ 880 ਪੈਰਾ 12 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1967] 1 ਐਸਸੀਆਰ 679 ਪੈਰਾ 15 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2017] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 798 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੈਰਾ 20

ਸਿਵਲ ਮੂਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ ਸਾਲਸੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ. 51 of 2022.

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਖਰੀਦ ਸੰਗਠਨ (ਹੁਣ ਵਣਜ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧੀਨ) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਠੇਕਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ

ਨੰ. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਰਮਿਆਨ ਡੀਜੀ ਐਸ ਐਂਡ ਡੀ 68 (ਸੋਧਿਆ) ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ]

ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਵਿਰਾਰਾਘਵਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼ਿਆਮ ਡੀ ਨੰਦਨ, ਸਿਧਾਰਥ ਬੰਭਾ, ਅੰਕਿਤ ਸਾਹਨੀ, ਕੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕ੍ਰਿਤਿਕਾ ਸਾਹਨੀ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਸੁਚਾਰੂ ਗਰਗ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ, ਏ. ਐੱਸ. ਜੀ. ਰਜਤ ਨਾਇਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਪਾਬਲੀ ਦੱਤਾ, ਸੌਰਵ ਰਾਏ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਿਵਿਕਾ ਮਹਿਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਨੀਸ਼ਾ ਚਾਵਾ, ਨਿਤਿਨ ਪਾਵ੍ਹਲੂਰੀ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਪਮਿਡੀਗੰਤਮ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਸਿਮਹਾ, ਜੇ

1 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 1 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਲੈਕ ਏਸ਼ੀਆ-ਪੈਸੀਫਿਕ ਲਿਮਟਿਡ [2] ਦੁਆਰਾ ਸੋਲ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਹੈ।

2. ਤੱਥਃ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ (ਖਰੀਦ ਡਿਵੀਜ਼ਨ) 3 ਨੇ 31,756 ਗਲੈਕ ਪਿਸਤੌਲਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ 02.02.2011 ਨੂੰ ਸਿੰਗਲ ਪਾਰਟੀ ਟੈਂਡਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬੋਲੀ ਦੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ 31.03.2011 ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਾ ਟੈਂਡਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਟੈਂਡਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 4, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ 10% ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਬਾਂਡ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 13,29,093/- ਡਾਲਰ ਹੈ. ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ 24.08.2011 ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਬੈਂਕ ਗਰੰਟੀ 5 ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, 06.08.2012 ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੂਰੀ ਸਪਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ.

1 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

2 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਬਿਨੈਕਾਰ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

3 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਜਵਾਬਦੇਹ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

4 "6. ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ-ਤੁਸੀਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ 10% ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰੋਗੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ (ਪੁਲਿਸ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ) ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਜੈਸਲਮੇਰ ਹਾਊਸ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 13,29,093 ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ (13 ਲੱਖ 29 ਹਜ਼ਾਰ ਅਤੇ 93 ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਸਿਰਫ) 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਥੇ 30.04.2011 ਨੂੰ. ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਗਾਰੰਟੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਵੈਧ ਰਹੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਮਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਸਟੋਰਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 18 ਮਹੀਨੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਫਰਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਆਪਣੇ ਬੈਂਕਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਵਾਰੰਟੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਵੈਧ ਰਹਿਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਬੈਂਕ ਗਰੰਟੀ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਟੈਂਡਰ (ਏ/ਟੀ) ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ।

[5] ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਪੀ. ਬੀ. ਜੀ.' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਖੇਪ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ 11.11.2012 ਤੱਕ ਪੂਰੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ.

3. ਪੀ. ਬੀ. ਜੀ. ਜੋ ਕਿ 24.08.2011 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2021 ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਠੇਕੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਪੁਰਦਗੀ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੌਂ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਹੈ। 31.05.2021 ਨੂੰ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੀਬੀਜੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਪੀ. ਬੀ. ਜੀ. ਨੂੰ 9,64,42,738/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟੈਂਡਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ II ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਅਤੇ 18 (ਸੀ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਗਰੰਟੀ ਅਤੇ ਵਾਰੰਟੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਇਹ ਧਾਰਾਵਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨਃ

"ਧਾਰਾ 11. ਗਰੰਟੀ/ਵਾਰੰਟੀਃ ਪਿਸਤੌਲ ਲਈ 40,000 ਰਾਊਂਡ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਚੰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਈ. ਕਿਊ. ਪੀ. ਟੀ./ਸਟੋਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 18 ਮਹੀਨੇ।

ਖੰਡ 18 (ਸੀ) ਵਾਰੰਟੀਃ ਸਪਲਾਇਰ ਆਪਣੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਤਾਜ਼ਾ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ' ਤੇ ਸਪਲਾਇਰ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਲਈ ਇਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ, ਕਾਰੀਗਰੀ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਂ ਸਪਲਾਇਰ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਮ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਦੀ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਾਰੰਟੀ ਸਟੋਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਿਸਤੌਲ ਦੇ 40,000 ਰਾਊਂਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ 18 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਵੈਧ ਰਹੇਗੀ। ਮਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਸ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਬਾਰੇ ਸਪਲਾਇਰ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਸਪਲਾਇਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਾਰੰਟੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨੁਕਸਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਖਰੀਦਦਾਰ ਅਜਿਹੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਪਲਾਇਰ ਦੇ ਜੋਖਮ ਅਤੇ ਖਰਚੇ' ਤੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੂੰ ਅਸਲ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇੰਡੈਂਟਰ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਾਰੰਟੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਿੱਚ ਮੁਫਤ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਚਾਲੂ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਾਰੰਟੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਮੁਰੰਮਤ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ' ਤੇ ਮੁਫਤ ਸੰਚਾਲਨ ਸਿਖਲਾਈ।

4. ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ 20.07.2022 ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸੋਲ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ।

ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਮਿਤੀ 03.10.2022 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਟੈਂਡਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 28 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

"28. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ, ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਅੰਤਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਇਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ (ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਭਾਗ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਾਲਸ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਮਤਭੇਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸਾਲਸ ਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਧਿਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ.... "

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ)

5. ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ, ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

6. ਬੇਨਤੀਆਂਃ ਬਿਨੈਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਵਿਰਾਰਾਘਵਨ ਅਤੇ ਏ. ਓ. ਆਰ. ਸ਼ਯਾਮ ਡੀ ਨੰਦਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 03.10.2022 ਦੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਪੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਲ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (5) ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਉਸ ਨੇ ਪਰਕਿਨਜ਼ ਈਸਟਮੈਨ ਆਰਕੀਟੈਕਟਸ ਡੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐੱਚ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਟਿਡ [6] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਇਤਰਾਜ਼ ਸਿਰਫ਼ ਇੰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਇੱਕ ਧਿਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੋਲ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (5) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ।

[6] (2020) 20 ਐੱਸ ਸੀ ਸੀ 760

7. ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰਕਿਨਜ਼ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਪਰਕਿਨਜ਼ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਉਲਟ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਏ. ਐੱਸ. ਜੀ. ਨੇ ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਹੋਰ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਰਾਜਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ 7 ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਧਿਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਬਦਲ ਵਿੱਚ, ਏ. ਐੱਸ. ਜੀ. ਨੇ ਰੇਲਵੇ ਬਿਜਲੀਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸੰਗਠਨ ਬਨਾਮ ਈਸੀਆਈ-ਐੱਸਪੀਆਈਈਸੀ-ਐੱਸਐੱਮਓ-ਐੱਮਸੀਐੱਮਐੱਲ (ਜੇਵੀ) ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਉੱਦਮ ਕੰਪਨੀ 8 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਰੇਲ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਪੈਨਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (5) ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।

8. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ-ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟੈਂਡਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਬੰਦੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਤਿਆਰ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕਰਾਂਗੇਃ

"12. ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰਃ···

(1) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇਗਾ, -

.....

(2)...

(3)...

(4)...

(5) ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੂਰਵ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਸਬੰਧ, ਧਿਰਾਂ ਜਾਂ ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ, ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾਃ

[7] (2009) 8 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 520.

[8] (2020) 14 ਐੱਸ ਸੀ ਸੀ 712.

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

9. ਐਕਟ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

"ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀਃ

1. ਧਿਰਾਂ ਜਾਂ ਵਕੀਲ ਨਾਲ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ; ਸਾਲਸ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਸਲਾਹਕਾਰ, ਸਲਾਹਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਤੀਤ ਜਾਂ ਵਰਤਮਾਨ ਵਪਾਰਕ ਸਬੰਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਠੇਕਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ।

10. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਏ. ਐੱਸ. ਜੀ., ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਭਾਟੀ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗੇ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨਾਮ' ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਠੇਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਾਕੰਸ਼ 'ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ' ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ 'ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟ' ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਡੀਡ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਲਈ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ।

11. ਆਰਟੀਕਲ 299 (1) ਦਾ ਤਰਕ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਛੱਤੂਰਭੂਜ ਵਿੱਠਲਦਾਸ ਜਸਨਿਵ.ਮੋਰੇਸ਼ਵਰ ਪਰਸ਼ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ [10] ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਠੇਕੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ

[9] '299. ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ

(1) ਸੰਘ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਭਰੋਸੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਉਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰੇ।

(2) ਨਾ ਤਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਜਪਾਲ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣਗੇ, ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਾਂ ਭਰੋਸਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ' ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

[10] (1954) ਐਸ ਸੀ ਆਰ 817.

ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਜਾਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਫੰਡ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 299 (1) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਟਰੈਕਟਿੰਗ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ।

12. ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 299 ਸਿਰਫ ਉਸ ਰਸਮੀਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 299 ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਆਰਟੀਕਲ 299 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਮ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਦ ਜਾਂ ਲਾਗੂ [11] ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

13. ਆਰਟੀਕਲ 299 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨਾਮ' ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਧਿਰਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਸਖੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਛੋਟ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਰੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਟੀਕਲ 299 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਛੋਟ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚੋਲੇ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ, ਅਨੁਸੂਚੀ VII ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

14. ਸਾਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਏ. ਐੱਸ. ਜੀ. ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਠੇਕੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹਨ।

ਮੁੜ: ਐਕਟ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 1 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 12 (5) ਨਾਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ ਦਾ ਟਕਰਾਅ।

15. ਇਹ ਟੈਂਡਰ ਨੋਟਿਸ ਮਿਤੀ 02.02.2011 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਗਲੈਕ ਪਿਸਤੌਲਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਬੋਲੀ 31.03.2011 ਨੂੰ 11 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ

ਵੇਖੋ ਛੱਤੂਰਭੂਜ ਵਿੱਠਲਦਾਸ ਜਸਨੀਵ ਮੋਰੇਸ਼ਵਰ ਪਰਾਸ਼ਰਮ ਅਤੇ ਹੋਰ (1954) ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 817; ਕੇ. ਪੀ. ਸੀ. ਹਾਵਦਰੀ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ। ਅਤੇ ਹੋਰ (1966) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 919; ਭਿਕਰਾਜ ਜੈਪੁਰੀਆ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1962) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 880; ਮੁਲਾਮਚੰਦ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (1968) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 214; ਇਹ ਵੀ ਦੇਖੋ, ਡੀ. ਡੀ. ਬਾਸੂ, ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਖੰਡ 3) 13601-13619

ਐਮ/ਐਸ ਗਲੈਕ ਏਸ਼ੀਆ-ਪੈਸਿਫਿਕ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਘ

[ਪਮੀਦਿਘੰਤਮ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਸਿਮ੍ਹਾ, ਜੇ.]

ਟੈਂਡਰ ਨੰਬਰ 725 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਡੀ/21013/30/3218/2.11.2011/ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੈਂਡਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਧਿਰ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਾਲਸ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦਾ ਸਕੱਤਰ ਵੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ [12] ਦਾ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ।

16. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ 246ਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਦਾ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਰਾਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੋਰ ਵੀ ਭਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 12 (5) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ, ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈਃ

"56. ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ/ਅਹੁਦਿਆਂ (ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ) ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ (ਵੇਖੋ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਸਿੰਚਾਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਪੁਰੀ ਬਨਾਮ ਗੰਗਾਰਾਮ ਛਾਪੋਲੀਆ, 1984 (3) ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 627; ਸਰਕਾਰੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ, ਮਦਰਾਸ ਬਨਾਮ ਮੁਨੁਸਾਮੀ ਮੁਦਾਲੀਅਰ, 1988 (ਸਪੋਰ) ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 651; ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਡੀ. ਬਾਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ 1988 (2) ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 360; ਐੱਸ. ਰਾਜਨ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ, 1992 (3) ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 608; ਮੈਸਰਜ਼ ਇੰਡੀਅਨ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼ ਬਨਾਮ ਐੱਮ/ਐੱਸ ਇੰਡੋ) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

[12]ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਕਨਕ ਚੰਦਰ ਦੱਤਾ, (1967) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 679 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿਃ

"9. ਇੱਕ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 309,310 ਅਤੇ 311 ਦੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਦੇ ਨੋਟ ਵੇਖੋ। ਭਾਗ XIV ਅਤੇ ਅਧਿਆਇ । ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਉਪ-ਸਿਰਲੇਖ ਸੇਵਾ ਦੇ ਤੱਤ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਰਮਿਆਨ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਸੇਵਕ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਦੀ ਹੋਂਦ ਰਾਜ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਸਵਿਸ ਸਿੰਥੇਟਿਕਸ ਜਰਮ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ, 1996 (1) ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 54; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਐੱਮ. ਪੀ. ਗੁਪਤਾ, (2004) 10 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 504; ਐਸ ਪਾਈਪਲਾਈਨ ਕੰਟਰੈਕਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ। ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ, 2007 (5) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 304) ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਠੇਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਜੋ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇੱਕ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ 2009.8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 520 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਇਆ ਜਦੋਂ ਸਾਲਸ "ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯੰਤਰਣ ਜਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੀ ਜਾਂ ਜੇ ਉਹ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਅਧੀਨ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘਟੀਆ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਉਲਟ) ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ", ਅਤੇ ਇਸ ਅਪਵਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਡੇਨਲ ਪ੍ਰੋਪਰੀਟਰੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 2012 ਐਸ. ਸੀ. 817 ਅਤੇ ਬਾਈਪ੍ਰੋਮਾਜ਼ ਬਾਈਪਰਨ ਟਰੇਡਿੰਗ ਐਸ. ਏ. ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕਸ ਲਿਮਟਿਡ (2012) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 384 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

57. ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ' ਤੇ ਸਾਲਸੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਅਸੰਗਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ-ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਕੁਝ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੱਧਰ ਹਨ ਜੋ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਾਲਸੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਜੋ ਖੁਦ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ (ਜਾਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਭਰ) ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਹਿਮਤ ਸਨ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੈਂਬਰ ਸ੍ਰੀ ਪੀ. ਕੇ. ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੇ ਰਾਜ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਰੱਖਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਾਲਸੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ

ਐਮ/ਐਸ ਗਲੈਕ ਏਸ਼ੀਆ-ਪੈਸਿਫਿਕ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਘ

[ਪਮੀਦਿਘੰਤਮ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਸਿਮ੍ਹਾ, ਜੇ.]

ਰਾਜ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਰਾਜ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਰਾਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ-ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ "ਪਹਿਲਾਂ" ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ)

17. ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਨੂੰ 23.10.2015 ਤੋਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (5) ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਦੇਸ਼ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੂਰਵ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ" ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 (ਟੈਂਡਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ) ਐਕਟ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 1 ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ।

18. ਪਰਕਿਨਜ਼ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਲਸ ਬਣਨ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਕੱਲਾ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

21. ਪਰ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਟੀ. ਆਰ. ਐੱਫ. ਲਿਮਟਿਡ ਤੋਂ ਤਰਕਪੂਰਨ ਕਟੌਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 50 ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, "ਕੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਮਲ ਦੁਆਰਾ ਅਯੋਗ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੀ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਸਾਲਸ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ" ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਅਯੋਗਤਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਮਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਕੋਈ ਕੋਰਸ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੈਰੇ ਦੇ ਅਗਲੇ ਵਾਕ, ਅੱਗੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਜਿੱਥੇ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਸਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਸਥਿਤੀ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜੋ ਵੀ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇ।

ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀ-ਸੰਤੁਲਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਕਲੌਤਾ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਚਾਰਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਪਸੰਦ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਦਾ ਤੱਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਇਕਲੌਤਾ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2015 (2016 ਦਾ 3) ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟੀ. ਆਰ. ਐੱਫ. ਲਿਮਟਿਡ [ਟੀ. ਆਰ. ਐੱਫ. ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐਨਰਗੋ ਇੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਿਮਟਿਡ, (2017) 8 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 377 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

19. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ ਜੋ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸਕੱਤਰ, ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੋਲ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (5) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਅਨੁਸੂਚੀ 7 ਦੇ ਪੈਰਾ 1 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ' ਤੇ ਅਯੋਗ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੂਰਵ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਏ. ਐੱਸ. ਜੀ. ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੁੜ: ਰੇਲਵੇ ਬਿਜਲੀਕਰਨ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ

20.ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਏ. ਐੱਸ. ਜੀ. ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਆਖਰੀ ਅੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗੇ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਰੇਲਵੇ ਬਿਜਲੀਕਰਨ ਸੰਗਠਨ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 64 (3) (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟ੍ਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਗਠਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਜਿਹੀ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਨੂੰ ਚਾਰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਰੇਲਵੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪੈਨਲ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਦੋ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਨੂੰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਨੂੰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਲਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਪਰਕਿਨਜ਼ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਐਮ/ਐਸ ਗਲੈਕ ਏਸ਼ੀਆ-ਪੈਸਿਫਿਕ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਘ

[ਪਮੀਦਿਘੰਤਮ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਸਿਮ੍ਹਾ, ਜੇ.]

ਸਾਲਸੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਰਕਿਨਜ਼ (ਉਪਰੋਕਤ) ਸੋਲ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਇਕਪਾਸੜ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। [13] ਕੇਂਦਰੀ ਰੇਲਵੇ ਬਿਜਲੀਕਰਨ ਸੰਗਠਨ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੋਇਸਟਾਲਪਾਈਨ ਸ਼ੀਨਨ ਜੀ. ਐੱਮ. ਬੀ. ਐੱਚ. ਬਨਾਮ ਡੀ. ਐੱਮ. ਆਰ. ਸੀ., 14 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡੀ. ਐੱਮ. ਆਰ. ਸੀ. ਨੇ ਰੇਲਵੇ, ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਦਮਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ [15] ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਪੈਨਲ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ।

ਕੇਂਦਰੀ ਰੇਲਵੇ ਬਿਜਲੀਕਰਨ ਸੰਗਠਨ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿਃ

"27. ... ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੋਏਸਤਾਲਪੀਨੇ ਸਚੈਨੀਂ ਜੀ ਐਮ ਬੀ ਐੱਚ [ਵੋਏਸਤਾਲਪੀਨੇ ਸਚੈਨੀਂ ਜੀ ਐਮ ਬੀ ਐੱਚ ਬਨਾਮ ਡੀ ਐਮ ਆਰ ਸੀ (2017) 4 ਐਸਸੀਸੀ 665: (2017) 2 ਐਸਸੀਸੀ

[13] (2020) 14 ਐਸਸੀਸੀ 712, ਪੈਰਾ 26 ਵਿੱਚ ਪੰਜੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

[14] (2017) 4 ਐੱਸ ਸੀ ਸੀ 665.

[15] ਆਈਬੀਡੀ, ਪਾਰਸ 24,28:

"24. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਡੀ. ਐੱਮ. ਆਰ. ਸੀ. ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਦਮਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਸਾਲਸੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਡੀ. ਐੱਮ. ਆਰ. ਸੀ. ਵਾਂਗ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਦੂਰ ਤੋਂ ਵੀ ਜੁੜਿਆ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਸਲਾਹਕਾਰ ਜਾਂ ਸਲਾਹਕਾਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਡੀ. ਐੱਮ. ਆਰ. ਸੀ. ਨਾਲ ਕੋਈ ਪਿਛਲੇ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਵਪਾਰਕ ਸੰਬੰਧ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

"26. ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਗਮ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਦਮਾਂ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਡੀ. ਐੱਮ. ਆਰ. ਸੀ. (ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਧਿਰ) ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਇਹ ਇੱਛਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਅਸਲ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਉੱਚ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਉੱਦਮਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਡੀ. ਐੱਮ. ਆਰ. ਸੀ. ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਪਹਿਲੂ ਢੁਕਵੇਂ ਹੋਣ।

(ਸੀ. ਆਈ. ਵੀ.) 607], ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਰੇਲਵੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਾਲਸੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦਾ ਪੈਨਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

21. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੇ ਇੱਕ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਧਿਰ, ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੇ ਇੱਕ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੋਲ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੋਇਸਟਾਲਪਾਈਨ ਸ਼ੀਨਨ ਜੀ. ਐੱਮ. ਬੀ. ਐੱਚ. (ਉਪਰੋਕਤ) ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਰੇਲਵੇ ਬਿਜਲੀਕਰਨ ਸੰਗਠਨ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (5) ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਬਾਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੈਂਟਰਲ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਰੇਲਵੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨਜ਼ [16] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਤਾਂਤੀਆ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ [17] ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜੇ. ਡਬਲਿਊ. ਐੱਸ. ਸਟੀਲ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮੀ ਰੇਲਵੇ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ. [18] ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਰੇਲਵੇ ਬਿਜਲੀਕਰਨ ਸੰਗਠਨ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ।

22. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ ਜਸਟਿਸ ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਅਤੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਦਾਖਲ ਟੈਂਡਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸੋਲ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

(ਸਹਾਇਕ: ਸ਼ੇਵਾਲੀ ਮੋਂਗਾ, ਐਲ ਸੀ ਆਰ ਏ)

[16] ਆਈਬੀਆਈਡੀ.

[17] ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 12670/2020

[18] ਐਸਐਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 9462/2022

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- **ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।**

Advocate Shifa Kler